

A gyermek részvétele a (közvetítói) mediációs eljárásban, különös tekintettel a polgári és büntetőeljárásra

Jelen tanulmány célja a polgári és büntetőeljárásban alkalmazható perelaterelő technika, a közvetítói (mediációs) eljárás alkalmazhatóságának, illetve sajátosságainak bemutatása, különös tekintettel a gyermek – azaz a 18. életévét be nem töltött személy – jogaira, szükségleteire.

Egy gyermek életét számtalan olyan szituáció kísérheti, ahol direkt vagy indirekt módon megélője lehet valamely vitás helyzetnek, illetve az azt rendezni hivatott eljárásnak. A szülők egymás közötti ellentéte, egy válási vagy vagyonmegosztási jogvita abban az esetben is megviselheti a kiskorút, ha abba formálisan nem kerül bevonásra.

Ugyanakkor fontos lenne az is, hogy az elhelyezését érintő, az életét jelentősen befolyásoló kérdésben véleményét elmondhassa, erre vonatkozó jogaival élhessen. Ennek gyakorlásával már maga is közvetlen részesévé válik a bírósági eljárásnak. Egy büntetőügy kapcsán ez a tapasztalat még komolyabb hatásokhoz vezethet, legyen szó akár sértetti, akár elkövetői megjelenéséről. De legalább ennyire meghatározó lehet az is, ha más – például a szülők közötti partnerbántalmazás feltárását célzó – büntetőeljárásban válik megkerülhetlenné tanúkénti meghallgatása.

A gyermek igazságszolgáltatásban való megjelenése speciális módszereket, eltérő bánásmódot, kommunikációs eszközöket kíván meg a területeken dolgozó szakemberektől. A kiskorúak ugyanis minden esetben egy különösen érzékeny, szenzitív csoportot jelentenek, akiknek akár teljes életére kihathatnak azok a negatív élmények, amelyeket a hatósággal, a hivatalos eljárással való találkozásuk során szerezhetnek. Ugyanakkor védelmük garantálása nem csak ebben az aspektusban szükséges elvárás. Az olyan alapvető gyermeki jogokat, mint például az információhoz vagy a véleménynyilvánításhoz való jog, szintén biztosítani kell az eljáró intézményeknek.